

Read the full book on: 10.1787/9789264202030-en

Δείκτες πράσινης ανάπτυξης 2014

Περίληψη στα ελληνικά

Οι δείκτες του ΟΟΣΑ για την πράσινη ανάπτυξη διαρθρώνονται γύρω από τέσσερις κύριους στόχους: την επίτευξη οικονομίας με χαμηλές εκπομπές άνθρακα και με αποδοτική χρήση των πόρων• τη διατήρηση της βάσης φυσικών περιουσιακών στοιχείων• τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων• και την εφαρμογή των κατάλληλων μέτρων πολιτικής και την αξιοποίηση των οικονομικών ευκαιριών που παρέχει η πράσινη ανάπτυξη. Έξι βασικοί δείκτες έχουν ως στόχο τη γνωστοποίηση των κεντρικών στοιχείων της πράσινης ανάπτυξης με ισόρροπο τρόπο: η παραγωγικότητα άνθρακα και υλών, η περιβαλλοντικά προσαρμοσμένη συνολική παραγωγικότητα των συντελεστών παραγωγής, ένας δείκτης φυσικών πόρων, οι μεταβολές στη χρήση και την κάλυψη της γης και η έκθεση του πληθυσμού στην ατμοσφαιρική ρύπανση.

Κύρια μηνύματα

Η παγκόσμια οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση άμβλυσε μερικές από τις πιέσεις που ασκούνται στο περιβάλλον. Εντούτοις, καθώς η ανάπτυξη ανακάμπτει, οι πιέσεις αυτές θα ενταθούν και γρήγορα θα υπερβούν τα προ της κρίσης επίπεδα εκτός εάν οι εθνικές αρχές ενισχύσουν τις σχετικές πολιτικές.

Απαιτούνται μεγαλύτερες και διαρκείς προσπάθειες για την αποδοτικότερη χρήση των ενεργειακών και φυσικών πόρων έτσι, ώστε να αναστραφούν οι περιβαλλοντικές ζημιές, να διατηρηθεί η βάση φυσικών περιουσιακών στοιχείων της οικονομίας και να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής των ανθρώπων. Προς τούτο απαιτείται η συντονισμένη δράση όλων εκείνων των υπουργείων των οποίων οι πολιτικές επηρεάζουν το περιβάλλον και μπορούν να προωθήσουν την πράσινη ανάπτυξη. Η δημιουργία ανθρώπινου κεφαλαίου μέσω της εκπαίδευσης και της ανάπτυξης δεξιοτήτων θα είναι ζωτικής σημασίας.

Χρησιμοποιούμε αποδοτικότερα τους φυσικούς πόρους και τις υπηρεσίες που μας παρέχει το περιβάλλον;

- Κατά την περασμένη εικοσαετία, αυξήθηκε η περιβαλλοντική παραγωγικότητα των οικονομιών του ΟΟΣΑ ως προς τον άνθρακα, την ενέργεια και τις πρώτες ύλες, όμως με μεγάλες διαφορές μεταξύ χωρών και τομέων. Οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και η χρήση ορυκτών καυσίμων αποσυνδέθηκαν από την οικονομική μεγέθυνση. Η συμβολή της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στις προσπάθειες για τη διαφοροποίηση και την απεξάρτηση από τον άνθρακα των ενεργειακών προμηθειών ενισχύεται. Σήμερα, οι χώρες του ΟΟΣΑ παράγουν μεγαλύτερη οικονομική αξία ανά μονάδα χρησιμοποιούμενων υλικών πόρων από όσο το 1990. Οι προσπάθειες ανακύκλωσης των αποβλήτων αρχίζουν να αποφέρουν καρπούς. Η χρήση θρεπτικών ουσιών στη γεωργία επίσης βελτιώνεται, καθώς τα πλεονάσματα μειώνονται σε σχέση με την παραγωγή.
- Οι εξελίξεις αυτές οφείλονται σε ένα συνδυασμό παραγόντων: τις δράσεις πολιτικής• την κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας λόγω της κρίσης• την ανάπτυξη του τομέα υπηρεσιών• την εξωχώρια μεταφορά της παραγωγής που ρυπαίνει πολύ και καταναλώνει μεγάλες ποσότητες πόρων• και την αύξηση του όγκου του εμπορίου.

- Σε πολλούς τομείς η αύξηση της παραγωγικότητας είναι μικρή και οι περιβαλλοντικές πιέσεις παραμένουν μεγάλες: οι εκπομπές άνθρακα συνεχίζουν να αυξάνονται• τα ορυκτά καύσιμα συνεχίζουν να δεσπόζουν στο ενεργειακό μείγμα, λαμβάνοντας μερικές φορές κρατική ενίσχυση• η κατανάλωση των υλικών πόρων για τη στήριξη της οικονομικής μεγέθυνσης παραμένει υψηλή• και πολλές πολύτιμες ύλες συνεχίζουν να απορρίπτονται ως απόβλητα.

Έχει διατηρηθεί η βάση φυσικών περιουσιακών στοιχείων των οικονομιών μας;

- Οι διαθέσιμες πληροφορίες για την αποτίμηση των φυσικών περιουσιακών στοιχείων των χωρών είναι ελλιπείς και η ποιότητά τους ποικίλλει. Έχει επιτευχθεί πρόοδος στη διαχείριση των ανανεώσιμων φυσικών πόρων ως προς την ποσότητα. Η παγκόσμια ιχθυοπαραγωγή από τη θαλάσσια αλιεία έχει σταθεροποιηθεί• η εμπορική χρήση των δασικών πόρων φαίνεται να είναι βιώσιμη και η απόληψη ανανεώσιμων πόρων γλυκού νερού παραμένει σταθερή παρά την αυξανόμενη ζήτηση.
- Η συνολική πίεση που ασκείται στους φυσικούς πόρους εντούτοις παραμένει υψηλή, ενώ παράλληλα εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικές προκλήσεις αναφορικά με την ποιότητα των φυσικών πόρων, τις υπηρεσίες οικοσυστήματος που προσφέρουν και την ολοκληρωμένη διαχείρισή τους. Οι περιοχές με πλούσια βιοποικιλότητα συρρικνώνονται και πολλά οικοσυστήματα υποβαθμίζονται. Οι απειλές για τη βιοποικιλότητα είναι ιδιαίτερα μεγάλες σε χώρες με υψηλή πληθυσμιακή πυκνότητα και σε χώρες όπου οι αλλαγές στη χρήση της γης και η ανάπτυξη υποδομών επιφέρουν όλο και μεγαλύτερο κατακερματισμό των φυσικών ενδιαιτημάτων. Πολλά ζωικά και φυτικά είδη απειλούνται με εξαφάνιση• το ένα τρίτο των παγκόσμιων αλιευμάτων υφίστανται υπερεκμετάλλευση• και πολλά δάση απειλούνται από την υποβάθμιση, τον κατακερματισμό και τη μετατροπή τους σε άλλα είδη γης. Οι πιέσεις στους υδατικούς πόρους παραμένουν υψηλές και σε ορισμένες περιπτώσεις η τοπική λειψυδρία ενδέχεται να ανακόπτεται την οικονομική δραστηριότητα.

Ωφελούνται οι άνθρωποι από τις περιβαλλοντικές βελτιώσεις;

- Οι περισσότεροι άνθρωποι στον ΟΟΣΑ ωφελούνται από τις βελτιωμένες υποδομές αποχέτευσης• σχεδόν το 80% ωφελούνται από τη δημόσια επεξεργασία λυμάτων. Η έκθεση των ανθρώπων στην ατμοσφαιρική ρύπανση από το διοξείδιο του θείου και τα αιωρούμενα σωματίδια μειώνεται. Παράλληλα, όμως, το τροποσφαιρικό όζον, τα οξειδία του αζώτου και τα πολύ λεπτά σωματίδια εξακολουθούν να επηρεάζουν την ανθρώπινη υγεία. Σύμφωνα με εκτιμήσεις του κόστους της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στις χώρες του ΟΟΣΑ, τα οφέλη από τον περαιτέρω περιορισμό της ρύπανσης θα είναι σημαντικά. Παραμένουν επίσης προκλήσεις που αφορούν την αναβάθμιση των παλαιωμένων εγκαταστάσεων ύδρευσης και αποχέτευσης και την αποτελεσματική επεξεργασία των λυμάτων σε μικρούς ή απομονωμένες οικισμούς.

Ο περιβαλλοντικός προσανατολισμός της ανάπτυξης δημιουργεί οικονομικές ευκαιρίες;

- Οι προσπάθειες των χωρών να εφαρμόσουν πολιτικές για την πράσινη ανάπτυξη μέσω της στήριξης νέων τεχνολογιών και καινοτομιών και μέσω της χρήσης οικονομικών μέσων επιταχύνονται. Όμως οι συγκρίσιμες πληροφορίες για τις οικονομικές ευκαιρίες, όσον αφορά τις θέσεις εργασίας και την ανταγωνιστικότητα, που δημιουργούνται από τις πολιτικές για την πράσινη ανάπτυξη παραμένουν ελάχιστες. Οι δυναμικές πτυχές της πράσινης ανάπτυξης είναι δύσκολο να αποτυπωθούν στατιστικά, και πολλές προσπάθειες μέτρησης επικεντρώθηκαν στις «πράσινες δραστηριότητες» παρά στον «πράσινο μετασχηματισμό» της οικονομίας και των παγκόσμιων αλυσίδων εφοδιασμού.
- Η συνεισφορά των τομέων που παράγουν περιβαλλοντικά αγαθά και υπηρεσίες στην οικονομία, αν και μικρή, αυξάνεται. Οι δημόσιες δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης που διατίθενται για το περιβάλλον και την ενεργειακή απόδοση αυξήθηκαν, όπως και ο αριθμός των «πράσινων» διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Η χρήση περιβαλλοντικών φόρων διαδίδεται, όμως παραμένει περιορισμένη σε σύγκριση με τη φορολόγηση της εργασίας. Το μερίδιο των γεωργικών ενισχύσεων

που ασκούν τη μεγαλύτερη πίεση στο περιβάλλον έχει μειωθεί, ενώ έχει αυξηθεί το μερίδιο των ενισχύσεων που προϋποθέτουν την τήρηση περιβαλλοντικών απαιτήσεων.

- Οι διεθνείς χρηματοοικονομικές ροές που προάγουν τον περιβαλλοντικό προσανατολισμό της ανάπτυξης εξελίσσονται. Ενώ οι αγορές άνθρακα συρρικνώνονται λόγω της οικονομικής κρίσης και της μείωσης της βιομηχανικής παραγωγής, εμφανίστηκαν νέες ευκαιρίες στον τομέα της καθαρής ενέργειας, όπου οι διεθνείς επενδυτικές ροές έχουν ξεπεράσει τις επενδύσεις σε τεχνολογίες ορυκτών καυσίμων. Νέες ευκαιρίες επίσης προέκυψαν τόσο από την έκδοση «πράσινων ομολόγων» από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα όσο και από τη διευκόλυνση των ιδιωτικών επενδύσεων από τους οργανισμούς εξωτερικών πιστώσεων για έργα που υπόκεινται σε αξιολόγηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Η αναπτυξιακή βοήθεια για την προστασία του περιβάλλοντος συνέχισε να αυξάνεται και οι ενισχύσεις για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ξεπέρασαν τις ενισχύσεις για τις μη ανανεώσιμες πηγές.
- Όμως, πολλές εξελίξεις συντελούνται στο περιθώριο και οι πολιτικές συχνά στερούνται συνοχής, με αποτέλεσμα να υποβαθμίζεται η μετάβαση στην πράσινη ανάπτυξη. Οι χώρες συνεχίζουν να ενισχύουν την παραγωγή και την κατανάλωση ορυκτών καυσίμων με πολλούς τρόπους. Οι διαφορές στους συντελεστές ενεργειακών φόρων, τα χαμηλά επίπεδα φορολόγησης των καυσίμων που έχουν σημαντικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο και οι φοροαπαλλαγές στα καύσιμα που χρησιμοποιούνται σε μερικούς τομείς εμποδίζουν τη μετάβαση στην οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Η μεταρρύθμιση όλων αυτών θα προσφέρει σημαντικές δυνατότητες στις χώρες να αυξήσουν τα φορολογικά τους έσοδα, επιτυγχάνοντας παράλληλα περιβαλλοντικούς στόχους με οικονομικά αποδοτικότερο τρόπο.

© OECD

Η περίληψη αυτή δεν αποτελεί επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ.

Η αναπαραγωγή της περίληψης αυτής επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι παρατίθεται το δικαίωμα αποκλειστικής εκμετάλλευσης του ΟΟΣΑ, καθώς και ο τίτλος της πρωτότυπης έκδοσης.

Οι Πολύγλωσσες Περιλήψεις είναι μεταφρασμένα αποσπάσματα των δημοσιευμάτων του ΟΟΣΑ που εκδόθηκαν αρχικά στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα.

Διατίθενται δωρεάν στο Ηλεκτρονικό Βιβλιοπωλείο του ΟΟΣΑ www.oecd.org/bookshop

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με το Τμήμα Δικαιωμάτων και Μεταφράσεων της Διεύθυνσης Δημοσίων Υποθέσεων και Επικοινωνιών του ΟΟΣΑ μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση: rights@oecd.org ή μέσω φαξ: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Επισκεφτείτε τον ηλεκτρονικό μας κόμβο www.oecd.org/rights

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2013), *Green Growth Indicators 2014*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264202030-en